

EDINOST

Izveja vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, ob 5 zjutraj.

Uredništvo: Ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadst. — Vsi dopisi morajo biti posiljeni uredništvu lista. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo in rokopolje se ne vračajo.

Izvejanje in odgovori urednik Štefan Godina. Lastnik konosorij lista „Edinost“ — Tisk tiskarne „Edinost“, vpisane zadruge s omejenim poverljivost v Trstu, ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20.

Telefon uredništva in uprave št. 11-57.
Naročnina za leto: Za celo leto K 24.—
za pol leta 12.—
za tri mesece 6.—
za tedensko izdajo za celo leto 5.20
za pol leta 2.60

1. avstrijsko-italijanskega bojišča.

DUNAJ, 27. (Kor.) Uradno se razglasa: 27. novembra 1915, opoldne.

Italijansko bojišče. — Italijansko artiljerijsko in napadno delovanje se je raztezalo včeraj čez vso primorsko fronto. Napadi na naše postojanke na Mrzlem vrhu in južno tega hriba so bili zavrnjeni ob velikih sovražnikovih izgubah deloma v bojih moža proti možu, deloma pa pred našimi ovrhmi. Pred tolinjskim predmostjem je naša artiljerija preprečila vsak napadni poizkus. Tudi pri Plavah so Italijani napadali zastoji. Najhujeji je bil boj za gorisko predmostje. Pri Oslavju so oddelki dalmatinskega pešpolka št. 22 krvavo odbili šest sovražnih naskokov. Enaka usoda je zadela močne napade proti Pevni in na Podgorski vrh. Mesto Gorico trajno obstreljujejo iz težkih kalibrov. Eden naših letalcev je v zračnem boju spravil sovražni dvokrovnik na tla pri Sv. Lovrencu v Mošl, kjer je naša artiljerija razstrelila sovražno letalo. V odseku doberdobske planote se je končal boj na severnem poboju Vrha sv. Mihela s polnim vzdržanjem naše bojne fronte. Na južnem poboju hriba so sovražne napadne kretnje zastale že v našem topovskem ognju. Na tirolski fronti so se izjalovili osamljeni napadni poizkusi v Dolomiti.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Poročilo Čudorne.

DUNAJ, 26. (Kor.) Iz vojne tiskovnega stana se poroča: Poročilo italijanskega generalnega štaba 24. novembra: V noči na 23. novembra je poizkušal sovražnik s srditimi, nenadnimi naskoki zopet osvojiti nekaj važnih postojank, ki smo jih osvojili mi. Take akcije, ki jih vedno uvaja in podpira močan artiljerijski ogenj, so se vršile na Col di Lana, v zagorskem odseku in na vrhovih severovzhodno Oslavja. Vsi ti napadi so bili zavrnjeni ob največjih sovražnikovih izgubah. Sovražnik je na znanem vrhu kota 188 pustil nad 300 mrtvecev. Naša nepretrgana ofenziva na kraški planoti je včeraj v šmihelskem odseku dosegla sijajen uspeh. Vzeli smo razsežne, globoke okope med četrim vrhom hriba in cervikvo sv. Martina, posadko pa smo obkolili in jo večinoma ujeli. Kmalu nato je sovražnik začel izgubljene postojanke obklopiti z artiljerijskimi krogli vseh kalibrov in je v okrilju tega ognjenega jezca vzhodno sv. Martina zbral ogromne sile za protinapad. Naša pehota pa se je krepko upirala v postojankah, ki jih je dosegla hitro in točno. Naša artiljerija je koncentrirala dobromerjen hitri ogenj na sovražne kolone in jih razpršila. Ujeli smo 514 mož, med njimi veliko častnikov, ter zajeli velike množice živil, municije in vojnega materijala. — Sovražna letala so metala bombe na Arsiero, kjer so napravila malo škode, in na Alo, kjer so bili ranjeni štirje vojaki. Naše letalsko brodogeje je obmetalo z bombami sovražni letalščak v Aisevici in drugo pri Aldovščini, ki se se dela, potem postaje v Vogerskem, Ajdovščini, Rihemberku in Stankelu. Letala so, kakor navadno, obstreljevale odvalne baterije, a so se vrnila vsa nepoškodovana.

Poročilo italijanskega generalnega štaba 25. novembra: Topovski boj in delovanje pehotnih oddelkov v odseku med Adizio in Brento ter v Karinji. Sovražni letalec je vrgel tri bombe na Tolmezzo. Zadet ni bil nihče in napravil je le majhno stvarno škodo. — Na vrhovih severozahodno Gorice se je nadaljeval včeraj srditi boj. Naša posadka na vrhu Kalvarije je z osvojitvijo novih strelskih jarkov pridobila tal. Sovražni protinapad smo zavrnili v srditem boju moža proti

možu in z metanjem bomb. Tudi na kraški planoti smo napredovali v šmihelskem odseku in severno med Boškini in Petovljami i južno proti Sv. Martinu. Ujeli smo 54 mož.

Kitchener v Rimu.

MILAN, 26. (Kor.) Kakor poroča „Secolo“, je prišel lord Kitchener v Rim. Po konferencah z ministri, odpotuje baje v italijanski glavni stan.

Epizode iz junaških bojev ob Soči.

Junaško borbo naših čet ob Soči bo mogoče oceniti v vsej njeni veličini sicer šele v poznejšem času, ko bo na razpolago ves materijal, danes le par podatkov iz kaosa večdnevni, srditi boji, ki jih imenujemo s skupnim imenom: tretja bitka ob Soči. Predvsem pehota. Nad 50 ur je na delih fronte, ki so čakali na napad, razsajal neprestano pekleniški ogenj najtežjih sovražnih topov. Strelska kritja so bila razbita, izgube so se množile, a pehota je kljub temu neustrašeno pričakovala laškega navala. In prišli so! Val za valom, štiri dni in noči, napad za napadom, vmes bobnenje in življenje topov in pušk, kakor da bi se odprli pekli. V sled premoči je zamogel napadati sovražnik z vedno novimi polki. Pred frontnimi deli posameznih naših polkov je bilo tekoni bitke konstatiranih po 4-5 sovražnih polkov. Nemajno je vztrajal pešpolk št. 61 v svojih postojankah. Pač je vdrl sovražnik ponovno v razstreljena kritja, v oddelku neke stotnije celo 12krat, toda kudočno so bili Italijani po divjem bajonetnem boju zopet pregnani in to brez nastopa naših rezerv. Razpoloženje našega moštva je bilo kljub vsej strahoti bojev tako sijajno, da je ena stotnija pri odbijanju napada udarila čez kritja, ujela enega oficirja, 3 oficirske aspiante in 51 mož in uplenila eno strojno puško. Ko je bilo skupno zasedenje postojanke vsled izgub nemogoče, se je moštvo zbralo krog oficirjev in udarilo neprestano junaško preko razvalin kritj. Pešpolk št. 46 je bil po dolgem vztrajanju v sovražnem ognju poklican v svrhu odpočitka v rezervno postojanko. Ta odmor je bil le kratek. Treba je bilo iti nekemu ogroženemu delu na pomoč. Podpolkovnik Zeiss se je nemudoma dvignil z več stotnjami, se divje zakadil v sovražne mase in jih pogljal nazaj. Par drugih stotnij polka je prišlo pod vodstvom majorja Diendorferja istotako pravočasno na pomoč nekemu težko ogroženemu krilu fronte, ki je ostalo potem trdno v naših rokah. Ostanek polka je bil po stotnjah poslan tja, kjer je bila pač sila najhujša.

Spretni del neke naše postojanke je bil sovražnik najhujši trn v peti. Tu je pešpolk št. 43 od 17. do 19. oktobra, dokler ni bil odpoklican v rezervno postojanko, po oni strahoviti kanonadi z največjo hladnokrvnostjo noč in dan zmagovito odbijal sovražne napade, še predno so prispeli do naše postojanke. Sovražnik je obnavljal naskoke z vedno silnejšo srditostjo, tako da je končno vsled vednih ojačenj vdrl v našo postojanko. Toda to je bilo moštvo 43. polka preveč. Ne da bi čakal na ukaz, se je drugi bataljon dne 23. t. m. zakadil v sovražnika in mu že pri prvem naskoku iztrgal največje osvojitve. Toda Italijani so privleli med tem že močna ojačenja, ki so vdrla potem ne samo v sprednji del, ampak tudi v sosednje kose jarka, kjer so se takoj utrdili. Drugi bataljon 43. polka, ki se je vsled izgub že znatno skril in istotako tudi 24. tu bojujoči bataljon poljskih lovcev, sta morala počakati na ojačenja, posebno ker je imel tudi slednji bataljon vsled hudih bojev velike izgube. Saj je moral držati del fronte, ki ga je obstreljeval sovražnik ob boku. Čeprav so bili vsled neprestano udarjajočih granat cel roji postavljeni izven boja, je bataljon vendar vztrajal in je izvršil, ko je

nastala na njegovi levici kriza, krilen napad, ki je prinesel 70 ujetnikov. Ko je prišel v ojačenje drugi bataljon pešpolka št. 46, o katerem smo že govorili, so se imenovani trije zelo oslabiljeni bataljoni divje zapodili proti večeru na sovražnika in mu iztrgali vse osvojitve, razven najsprednjega dela jarka, ki so ga Italijani že spojili s svojimi postojankami in odkoder je bilo delovanje sovražnih topov najhujše.

Naslednji dan si je spletel lovorjeve vence pešpolk št. 39. Kljub trajnemu težkemu obstreljevanju je hrabri polk vedno in vedno odbil srdite navale Lahov. Sovražnik je pripravljaval silen naskok, ki ga je napovedal z groznim bobnenjem topov. Posebno postojanko, kjer so bile tri stotnije, je bila dobesedno posuta z granatami. Kar je še ostalo od kritja, je razbila sovražna artiljerija na drobne kose. Sovražnik zato ni bil težavno vdreti v ta del postojanke, kjer je potem takoj vzdal številne strojne puške. Ojačene s 3. stotnijo pp. 46 in drugim bataljonom ogrskih črnovojnikov št. 29, so prešle slabe rezerve, ki so se ostale 39. polku, v protinapad, ki je bil uveden s polurno kanonado. V prvem valu so bili Italijani vrženi iz enega dela postojanke, nato pa se je pričela huda frontalna borba, tekom katere je sovražnik nenadoma zastavil 6 bataljonom. V sled tekočeni borbi s sunka so se morali naši umakniti. Vendar pa so se majhne čete zopet zbrale okoli svojih oficirjev in brez obotavljanja naskočile znova 12 kratno premoči. Divjemu napadu Lahov kljub premoči niso bili kos. Ko je v divjem metežu padel smrten udarec za smrtnim, se je udalo 7 oficirjev in 260 mož s petimi strojnimi puškami, ostali na so se spustili v divji beg, na katerem jih je kosil naš ogenj. Nad tisoč sovražnih trupel in tri razbite strojne puške so ležale pred tem majhnim oddelkom naše fronte.

Enako trdo delo sta imela izvršiti četrti bataljon 39. polka in drugi bataljon 43. polka, ko se je po kratkem odmoru pričela bitka znova. Italijani so po silnem ognju vdrl zopet v oddelke treh naših stotnij, ki jih je pa potem naša artiljerija takoj razbila, nakar sta polovica drugega bataljona in rezerve bataljona št. 39 izvršile protinapad, ki je pogljal Lahe iz postojanke v postojanko, tako da je bil že ob 10 dopoldne ves zgubljeni kos jarka v naših rokah.

Nehvaležnost pa bi bila, če bi se pri tej priliki ne spominjali tudi sijajnega sodelovanja naše artiljerije v tretji bitki ob Soči. Hrabri topničarji so se nemudoma odzvali vedno vsakemu klicu na pomoč. Ponovno je artiljerija že v kali zadušila pripravljajoče se napade, ali razpršila zbirajoče se sovražne mase, ali jih pa poglala v beg. Sodelovala pa je tudi uspešno pri izganjanju sovražnika iz onih naših postojank, v katere se mu je slučajno posrečilo vdreti. Izvršila pa je vrh tega to delo kljub kratki razdalji med nasprotniki vedno brez vsakega ogroženja lastnih vojakov. Tudi delovanje bočnih topov ni nič manj sijajno in zato je razumljivo, da so poveljniki in čete soške armade globoko hvaležni topničarjem za odlično sodelovanje.

Heroičnim činom glavnega orožja se pridružujejo čini telniških čet. Noč in dan so delali hrabri saperji, ne menec se za laške topove in napore, na naših postojankah, ki so jih zopet in zopet spravili v pravo stanje, pri čemer jih je seveda tudi mnogo padlo. Z njimi so tekmovali delavski oddelki, ki so jih mnogokrat podpirali. Enako hvalo zaslužijo dalje telefonisti in stavbeno moštvo, ki je kljub žalobu številnim izgubam vedno zopet vzpostavilo vse zveze.

Če pregledamo čine naših bojevnikov soške armade, nas nehoti navdajajo čista spoštljive hvaležnosti junakom, ki

prenašajo noč in dan brezmejno trpljenja in ki zapirajo sedaj že trikrat potolčene-mu sovražniku pot v našo domovino. Občudovanje pa bo navdalo tudi vse one, ki so naši sovražniki v svetovni vojni, ki lahko verjemo upajo na razpad Avstrije in ki še sedaj nočejo vedeti, kako titanski se bojujejo oni tam ob Soči in proti kakim zavratnostim in premoči.

Srbsko bojišče.

DUNAJ, 27. (Kor.) Uradno se razglasa: 27. nov. 1915, opoldne.

Jugovzhodno bojišče. — V čajniškem okolišju in v sandžaku novopazarskem je položaj neizpremenjen. Na Suhi planini, zapadno Mitrovice, so vrgle naše čete Srbe nazaj proti črnogorski meji. V Mitrovici je bilo od zavzetja mesta sem ujetih 11.000 vojakov in 3500 vojaški dolžnosti podvrženih civilistov. Pri Prištini je bilo zopet ujetih 800 mož. Tudi dalje za armadnimi frontami se ujame veliko razkropljenje.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

BERLIN, 27. (Kor.) Wolfiv urad poroča: Veliki glavni stan, 27. nov. 1915.

Balkansko bojišče. — Avstro-ovrske čete so ozemlje jugozapadno Mitrovice do klmskega odseka očistile sovražnika. Število pri Mitrovici in v Mitrovici zajetih ujetnikov se je zvišalo za 1700 mož. Zapadno Prištine so nemške čete zasedle višine na levem bregu Sitnice. Južno Drenice so bolgarske čete prekorčile splošno črto Goleš - Stimlja - Jezerce - Ljubotin.

Vrhovno armadno vodstvo.

SOFIJA, 27. (Ag. Tel. Bulg.) Poročilo bolgarskega generalnega štaba 26. novembra. — Zasedovanje Srbov z naše in zavezniški četi strani v smeri proti Prizrenu in Peči se nadaljuje. Ujeli smo 3500 mož ter zajeli osem topov, pet municijskih voz in veliko materijala. Na železniški progi Ferisovci - Priština smo zajeli tri lokomotive in sto voz.

V zadnjih desetih dneh se je zopet znatno pomnožilo število srbskih ujetnikov in pa plen zaveznih armad. Tedaj smo sešeli v naših, nemških in bolgarskih uradnih poročilih navedena števila srbskih ujetnikov in dognali smo skupno svoto 75.700 mož, a zajetih je bilo obenem tudi pri Mackensenovi armadi 536, pri bolgarski pa 319 topov. Od tistega časa pa so zajele naše čete novih 20.100, Nemci 15.100, Bolgarji pa 24.780 Srbov, skupaj torej 59.980 mož, tako da znaša skupno število od 8. oktobra (zavzetja Bolgrada) pa do 26. novembra ujetih Srbov najmanj 135.680 mož. Topov so zajeli naši in Nemci zadnjih deset dni 87, med njimi 56 možnarjev, Bolgarji pa 101 top, skupaj torej 188. Ker je število prej zajetih topov znašalo 855, so Srbi torej v zgoraj omenjenem času izgubili že 1041 topov. Vse skupaj pomenja to, da Srbi že niso izgubili samo vse svoje nekdanje zemlje, temveč tudi že skoraj vso svojo artiljerijo in armado snoh: vsaj toliko je ne more biti več, da bi mogla sploh prihajati v poštev. Najmanj toliko ranjencev in mrtvecev se v takih bojih, kakor so se bili dole v Srbiji, mora računati, a dvakrat 135.680 je toliko kot 271.360. Veliko več armade pa Srbi tudi ob začetku sedanjih bojev niso mogli imeti. Ostali so mogli le še ostanki ostankov — finis Srbije.

Nova ojačenja za Srbijo.

RIM, 27. (Kor.) Kakor poročajo listi iz Soluna, je dospelo tjakaj več transportnih ladij s tremi angleškimi divizijami.

Poslaniki entente pri srbski vladi odšli v — Crnogoro.

RIM, 27. (Kor.) Agencija Stefani poroča iz Andrejevice (v Crngori), da so po-

sovražniki. Sliki: Rudolf in duhovnik, Rudolf sodi roparskega viteza. Severno Celovca se razprostira Gosposvetsko polje, ki je za nas Slovence posebno zgodovinske imenitnosti. Tu je stal Krnski grad, prestolnica koroških vojvod in vojvodski prestol, s katerega je sprejel vojvoda iz rok svobodnega kmeta vojvodsko oblast. Ves obred s slovesno prisego se je vršil v slovenskem jeziku, kakor nam opisuje opat Ivan Vetrinski, l. 1286. Prvi Habsburžan, ki je v slovenskem jeziku prisegel kakor koroški vojvoda, je bil Oton Veseli. Umeščenje se je vršilo 2. julija 1335. Ta slovesni dogodek nam opisuje deklamator in kaže slika; zbor pa opeva Otonovo prijateljstvo in zvestobo. Knežji kamen, ki ga vidimo na sliki, je shranjen v deželni hiši v Celovcu, vojvodski stol pa je še danes na svojem mestu.

Bolgarski kralj za »vojaka v železu«.

DUNAJ, 25. (Kor.) Kralj Ferdinand bolgarski je ob priliki, ko je v njegovem imenu bolgarski poslanik v nedeljo zabil žrebci v »vojaka v železu«, daroval za avstrijski zaklad vojaških vdov in sirot 5000 kron.

Boji v južni Macedoniji.

ROTTERDAM, 26. (Cenz.) »Daily Telegraph« poroča iz Riena, da se na francosko-bolgarski fronti že več dni neprestano vrše boji. General Sarraill je izjavil ponovno, da se spusti v večjo bitko le z izdatnimi silami. Vendar se zdi, da nemške, avstrijske in bolgarske armade ne bodo čakale nato. Četrta bolgarska divizija se bojuje na fronti, ki jo poskušajo držati Francozi. Napad je skrajno srdit, toda Francozi se žilavo branijo. Najsrditelji boj se je pričel v soboto, ko je poskušala bolgarska artiljerija uničiti francoski most čez reko Rajec na skrajnem levem krilu. Bitka je bila odločena nenadoma vsled tega, ker je nepričakovano posegla v boj tudi močna bolgarska pehota. Francozi se sicer niso umaknili, vendar pa je položaj za zaveznike skrajno težaven.

BERLIN, 26. (Cenz.) »Lokalanzeiger« poroča iz Lugana: »Corriere della Sera« piše iz Soluna: Četrta bolgarska divizija napenja vse sile, da prebije francosko črto. Bitolj je sicer še prost, vendar pa postaja bolgarski obroč vedno ožji. Poslanika Rusije in Anglije v Srbiji sta prispepla v Bitolj, poslanika Italije in Francije pa sta na potu tjakaj. Govori se o srbski ofenzivi s severa proti soteskam Kačani-ka, odkoder skušajo prodreti Srbi proti Skoplju in se združiti s Francozi. Vendar pa bi bilo neumestno delati si še iluzije glede konca Srbije.

Knez Wied na potu v Albanijo.

BUDIMPEŠTA, 26. (Cenz.) »Vilag« poroča iz Carigrada: Knez Wied je že na potu v Albanijo, kjer prevzame poveljstvo nad združenimi albanskimi uporniki. Uporniki, ki se bojujejo proti Italiji in proti četam Essad paše, so se združili v južni Albaniji in skušajo priti v smeri Debra-Ohrida v stike z bolgarsko-macedonskimi četami.

Grška ostane nevtralna.

PARIZ, 25. (Kor.) V razgovoru atenskega dopisnika »Petit Parisien« z grškim ministrskim predsednikom Skuludisem je podal Skuludis obširno izjavo o stališču Grške in je končno združil svoje izjave v naslednje besede: »Grška je nevtralna in ostane nevtralna« vključ vsem prilikom, pa naj pridejo odkodorkoli. 2. Ta nevtralnost ohrani napram zavezniškim in posebno napram Francoski svoj dobrohotni značaj. Vključ upravičenim pripombam, ki sem jih moral izreči glede na stališče in zahteve zaveznikov, se na Grškem ne dvigne nikdar niti en prst proti zavezniškim četami.

Ših krajih. Ob neki taki priliki je ukazal varovati hrastove gozde na Krasu. Deklamator pripoveduje, kako so prišli Kranjci v Avgvsburg ter se pritožili pri cesarju proti tlačiteljem - grajščakom; zbor pa, kako je Maks zašel na lovu in njegovo čudežno rešitev z Martinovo Steno. Slika nam kaže cesarja in Martinovo Steno.

Ustanoviteljica šolstva v Avstriji je cesarica Marija Terezija. Njeno dolgoletno vladanje je bilo kaj dobrikanosno za Avstrijo. Vzlic hudim vojnjam je izvedla nešteto notranjih reform ter začela reševati kmeta-tlačana iz rok nesmiljenih grajščakov. Deklamator in zbor opevata slavno cesarico, ki naj bo jasen zgled vsaki ženi avstrijski!

Započete reforme je nadaljeval njen sin cesar Jožef II. Sam se je prepiral o vseh potrebah državljanov in podložnikov so ga slavili kot najpravičnejšega vladarja. Sliki nam kaže cesarja Jožefa pri plugu in kako sprejema v dvorcu svoje državljanke.

Vladarji avstrijskih dežel so imeli navadno tudi naslov: nemški cesar. V sled notranjih razmer v nemškem cesarstvu je cesar Franc II. odložil to čast, po-

PODLISTEK

Habsburški rod.

K slavnosti prireditvi naše mladine v proslavo 67-letnice vladanja Nj. Vel. Frana Josipa I. v sredo, 1. decembra 1915.

Koncem starega in v začetku srednjega veka je frankovsko, pozneje nemško cesarstvo mejilo na ozemlje divjih Avarov, ki so neprenehoma napadali nemške pokrajine. V obrambo proti Avarom je nemški cesar Karel Veliki ustanovil »Vzhodno kraljino«, ali Marko. Razprostrala se je ob Donavi med reko Anizo in Dunajskim Lesom; torej nekako tam, kjer je danes nadvojvodina Avstrijska pod Anizo. Kmalu po njeni ustanovitvi so jo razbili Madjari, ki so v devetem in desetem stoletju napadali frankovsko kraljestvo, hoteč razširiti svoja posestva ob Donavi navzgor. Po odločilni bitki pri Augsburgu pa je cesar Oton Veliki znova ustanovil Vzhodno Marko, katere ime se je spremenilo v Oštrreichi — Oesterreich. To deželico je cesar Oton II. l. 976. podelil Leopoldu Babenberškemu, kateri rod je vladal do l. 1246. Pod močro vladjo Babenberžanov so se meje na-

le mejne grofije zelo razširile in bila je povzdignjena v vojvodino (l. 1156). Babenberžani so si pridobili tudi Štajersko in del Kranjskega.

Po smrti zadnjega Babenberžana je zasedel prestol Avstrijske deželice češki kralj Otokar, ki jim je priklupil Koroško in del Kranjskega. Tako se je razprostralo takrat njegovo kraljestvo od Krkonošev do Jadranskega morja. Vse to pa se je zgodilo v času, ko je bilo nemško cesarstvo, katerega del je bilo češko kraljestvo, brez pravega cesarja.

Leta 1273. je bil izvoljen nemškimi cesarjem Rudolf grof Habsburški. Takoj po nastopu vlade je zahteval od Otokarja, da mu izroči pridobljene avstrijske dežele, in sprejme tudi dedni deželi Češko in Moravsko iz njegovih rok kakor fevd. Otokar ni sledil temu pozivu, napovedala se mu je vojna, v kateri je podlegel in izgubil tudi svoje življenje leta 1278. pri Suhih Krutih na Moravskem Polju.

Že leta 1276. je izročil Rudolf Habsburški avstrijske dežele svojima sinovoma Rudolfu in Albrehtu in od tega leta dalje vlada neprenehoma te dežele habsburški rod. Slovesno pa je izročil Rudolf svojima sinovoma Avstrijsko,

Štajersko in Kranjsko 24. decembra 1282. V teku stoletij so Habsburžani s svojo močro in hrabro vladjo razširili male deželice v mnogočeno vevlast — Avstro-ogrske monarhijo.

Toliko o postanku naše države in o vladajočem rodu.

V spevoigri Habsburški rod srečavamo najodličnejše zastopnike tega rodu, katerih najbolj značilne lastnosti opeva beseda in melodija. Vmes nam pa slikajo opevane dogodke krasne skioptične slike. Slik je 18.

Po kratki overturi, pri kateri vidimo sliko ostankov rodnega gradu Habsburg, ki leže ob reki Aari v Švici, zadoni po dvorani mogoten Janko Kernikov spev:

Domovje moje, Avstrija,
ti biser vsega si sveta!
Zato jas gorim,
zato jas živim.
Ko bi izbrlo dal mi Bog,
da dom počistem si okrog,
ne dvomil bi in rekel koj:
Ti Avstrija, ti dom si moj!

Nato nastopi deklamator, deklamujoč dogodbu iz življenja Rudolfa Habsburškega, Rudolf in duhovnik, ter dogodbo o žezlu - razpeli: zbor pa pojoe pripoveduje, kako se je boril s svojimi

Glasovi o odgovoru grške vlade na noto entente.

PARIZ, 26. (Kor.) Razpravljajo o grškem odgovoru na noto četverozvezje, izjavljajo „Petit Parisien“, da je ministrski predsednik Skuludis ugodil skoro v vseh točkah, tako kar se tiče izoginje razoroženja angleških, francoskih in srbskih čet, kakor tudi uporabe železnice solunskega omrežja in razpustitve grških čet na raznih mejnih točkah.

Z avstrijsko-ruskega bojišča.

DUNAJ, 27. (Kor.) Uradno se razglasi: 27. nov. 1915. opoldne.

Rusko bojišče. — Nič novega. Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Ugotovitev vojne škode v Galiciji in Bukovini.

DUNAJ, 27. (Kor.) Gališko namestništvo in bukovinsko deželno predsedništvo ste dobili nalogo, da poizvedujete v ozemlju, ki je prosto sovražnika, po storjeni vojni škodi. Čas prijave je določen do konca decembra l. 1915.

Z nemško-ruskega bojišča.

BEROLIN, 27. (Kor.) Wolfow urad poroča: Veliki glavni štab, 27. nov. 1915.

Vzhodno bojišče. — Nič bistvenih dogodkov.

Virhovno armadno vodstvo.

Z zapadnega bojišča.

BEROLIN, 27. (Kor.) Wolfow urad poroča: Veliki glavni štab, 27. nov. 1915.

Zapadno bojišče. — Nič bistvenih dogodkov.

Virhovno armadno vodstvo.

Osem milijardni kredit za četrta leta.

PARIZ, 26. (Kor.) Finančni minister Ribot je predložil zbornici zakonski načrt o otvoritvi začasnih kreditov v znesku 8.172.817.000 frankov za prvo četrta leta 1916.

Naslednik Churchilla.

LONDON, 26. (Kor.) Generalni poštni minister Samuel je bil imenovan za naslednika Churchilla.

Poklic letnika 1917 na Francoskem.

PARIZ, 26. (Kor.) Kakor poroča „Petit Parisien“, je zbornični vojni odsek sprejel predlog, da se letnik 1917 pokliče 17. decembra. Najbrž postavi zbornica prav kmalu tozadevni vladni predlog na dnevni red. General Gallieni poda nato izjavo, ki se ne bode nanašala samo na poklic letnika 1917, temveč tudi na osveženje kadrov in premeštevitev častnikov intendantov in drugih specialnih služb armade k oddelkom, h katerim pripadajo pravzaprav.

Poslanstvo ruskega admiralskega štaba v Londonu.

LONDON, 26. (Kor.) Reuterjev urad poroča, da je dospelo v London važno poslanstvo pod vodstvom načelnika ruskega admiralskega štaba. Prihod odposlanstva odgovarja želji lorda Kitchenerja po ožjem stiku z ruskim armadnim vodstvom.

Sumljivi parnik.

BERGEN (Norveško), 26. (Kor.) Amerikanski parnik „Robert Thomson“ je na poti iz Amerike v Arhangelsk dospel semkaj. Vozil je severno Islanda in je tako ušel angleškimi patrolnim ladjam. Kapitan je prosil dve tukajšnji premogovni tvrdki za dobavo 150 ton premoga, kar ste mu pa odbili, ker se je zdelo čudno, da parnik, ki je izjavil, da je določen za Arhangelsk, ni vozil po severni poti preko Drontheima ali preko kakega drugega severnega pristanišča. Na krovu je imel parnik med drugim tovorom tudi nekaj avtomobilov.

Angleško posojilo v Ameriki. NEW YORK, 26. (Reuter.) Tu so se pričela pogajanja za nov angleški trgovinski kredit v obliki 4½% šestmesečnega posojila, zajamčenega z angleškimi oblikacijami. Kredit znaša 50 milijonov dolarjev, poroštvo pa 11 milijonov funtov.

Trgovinska pogodba Angleške z Dansko.

LONDON, 26. (Kor.) Reuterjev urad doznava, da je bil med angleško vlado in zastopniki danske vlade v Londonu pod-

pisana trgovinska pogodba, ki bo olajševala trgovino z Dansko, ker odpravlja vsak dvom o končni določi na Dansko uvoženega prekomorskega blaga.

Konference poslanika Barrera s poslanikom Ohiko.

RIM, 26. (Kor.) — Francoski poslanik Barrere, ki je imel v zadnjih dneh pogosto konference z romunskim poslanikom princem Ohiko, odpotuje v Pariz.

S turških bojišč.

CARIGRAD, 26. (Kor.) Iz glavnega štaba se poroča: Fronta ob Iraku: Dne 22. in 23. novembra smo prizadejali pod zaščito topov 10 vojnih ladij severno Korne in pri Kutelamari odposlanim sovražnim ojačenjem proti našim sprednjim postojankam znatne izgube na mrtvih, narkar smo se umaknili v glavno postojanko. Poizkus sovražnika, da bi nadaljeval z ofenzivo, se je izjalovil ob naši protiofenzivi, pri čemer smo uplenili eno strojno puško kakor tudi dva vozova municije in četrto letalo. — Dardanelska fronta: V oddelkih Anaforte in Ari Burnu smo razrušili par sovražnih strojnih pušk in postojank za metanje bomb in ubili precejšnje število sovražnikov v okolici izkrcavališča pri Ari Burnu. V Anaforti smo obstrlevali top velikega kalibra in municijske vozove, pri čemer je bilo ubito vse topniško moštvo in vprežne živali.

CARIGRAD, 26. (Ag. Tel. Mill.) Glavni štab javlja: Iraška fronta: Močne sovražne čete, ki so, kakor javljeno, zasedle naše v opredeljene postojanke zapadno Kutelamare, smo premagali s krepkim našim protinapadom in so se razpršene morale umekniti proti jugu. Naše čete zasledujejo. — Dardanelska fronta: Pri Seddibahru se nadaljuje artiljerijski dvoboj in srđiti boji z bombami. Sovražnik je sprožil brez uspeha tri mine, od katerih ste dve vzvratno učinkovali na sovražnika. Pri Anaforti je nekoliko sovražnih oklopnih in monitorjev brez uspeha obstrlevalo naše postojanke. Naša artiljerija je zadelala monitor, ki se je odstranil. V arilburnskem odseku smo 25. t. m. po nenadnem napadu zasedli velik del sovražnih strelskih jarkov. Naša artiljerija je zadelala sovražno transportno ladjo, ki se je poizkušala približati obali.

Španska ostane nevtralna.

MADRID, 27. (Kor.) Ministrski predsednik Dato je izjavil v zbornični seji, da ne vidi možnosti, da bi se Španska udeležila vojne in to temmanj, ker so Španci že od začetka vojne sem vedno izkazovali svoje simpatije vse vojujoče se države. Dato je demantiral vesti o nameri vlade, da bi odstopila.

Železniške zveze z Romunsko.

BUDIMPEŠTA, 26. (Kor.) Kakor javlja ravnateljstvo kr. ogrskih državnih železnic, se jutri zopet odpre zvezni promet z Romunsko preko Oršove in Verciove.

Odlikovanja.

DUNAJ, 27. (Kor.) Cesar je podelil ličnisko-ladijskemu kapitanu Karlu Lucichu, poveljniku podonavskega brodogoja, v priznanje uspešnega delovanja pred sovražnikom viteški križec Leopoldovega reda.

DUNAJ, 27. (Kor.) Cesar je podelil solnograškemu knezondskofoju dr. Baltazarju Kalmterju dostojanstvo tajnega svetnika. — Cesar je dovolil admiralu Antonu Hausu, da sme sprejeti in nositi železni križ prvega razreda, ki ga mu je podelil cesar Viljem.

Poziv!

Po zadnjih vesteh s soške fronte pač ne more biti več dvoma, da je spoznanje, da ne morejo iztrgati Gorice našim junakom, dalo povod Italijanom, da porušijo mesto.

Tako izginja eno najlepših avstrijskih deželnih glavnih mest, ki je pol tisočletja krasilo krono Avstrije, tako so oropani svojega zavetja tisoči, ki zaupajo v pošteno vojno, kakor se bje med možmi, ki priznajošajo onim, ki so brez obrambe, niso zapustili svojega domačega ognjišča.

Pol leta že naši junaki v krvavi borbi stojijo trdno kakor jeklo na straži za ta sveta tla, dolžnost tistih pa je, ki so ostali doma, da se spominjajo mesta, ki danes

PODLISTEK
GREŠNICE.
Roman. — Francoski spisatelj Xavier de Montépia

Nerazložne, toda prijetne vizije so se menjale pred njenimi poluzaprtnimi očmi, slike s komaj vidnimi, toda zapeljivimi in dražestnimi obrisi so se vrtele okoli nje ter so jo popolnoma ločile od resničnosti.

V teh vizijah se jej je venomer prikazoval ateleja Mauricia Torcyja.

Podoba mladega slikarja je bila najrazločnejša med vsemi onimi postavami, ki jih je gledala v nekaki prozorni megli.

Smeh in glasovi treh opitih oseb ob njeni strani očitno niso prodirali v čarovni krog, ki jo je obdajal, dočim pa je popolnoma jasno čula glas Mauricov, da jej sladke, nežne besede šepeta na ušesa.

Leonitina glavica se je naslonila na naslonjalo njenega stola.

Njene poluzaprte oči so dražestno koprneče zrlle skozi široke trepalnice.

Ustnice, polnoodprte, so se smehljale in kazale sijajno belino zob.

V tem slučaju in s tem izrazom je bila Leonitina lepota tako sijajna, da Brankardka, ki se je slučajno ozrla nanjo, ni

umirala pod pesjo »odrešencev«, in mu priskočil v pomoč.

Ob vseh mejah Avstro-Ogrske in Nemčije, ki jih je pogazila sovražna noga, odpravila državna skrb kadeče se ruševine, da napravi prostora za novo, cvetoče življenje.

Gorica pa naj bi, ko napoči dan osvoboditve meja, dan plačila, vstala v novi lepoti po sodelovanju vseh, ki se v krogu svojih dragih, v nemoteni posesti svojega lastnega doma, v polnem uživanju svojega imetja v topli hvaležnosti spominjajo naše junaške straže na jugu, s toplim sočutjem pa tudi nesrečnega ljudstva brez domovja ob Soči.

Deželna zveza za tujski promet v avstrijskem Primorju, ki je v mirnih časih imela nalogo, da lepoto domače obalne posesti usluži narodnogospodarskim težnjam, daruje za zopetno zgradbo vrtnega mesta ob Soči, iz sredstev, ki so jej jih dali dobrosrčni dobrotniki v vojnopreskrbene namene, tisoč kron in se s svojo prošnjo obrača na splošnost, da bi sodelovala pri zgradbi spomenika domovinske zvestobe nanram nesrečnim žrtvam laškega izdajstva.

Deželna zveza za povzdigo tujskega prometa za avstrijsko Primorje v Opatiji!

Evolucija v javnem mnenju mesta tržaškega?

To poglavje je danes na dnevnem redu. Z velikim zadoščenjem in po pravici se naglašja, da je sedanja vojna pričarala — kakor se mnogim zdi — pravi čudež v tem pogledu. Tudi gospod ministrski predsednik grof Stürgkh je v svojem odgovoru na nagovor govornika tržaškega odposlanstva naglašal to razveseljivo dejstvo, ki da priča, da se prebivalstvo mesta vrača k stari zvestosti in da hoče ohraniti temu častni naslov: fedelissima. Res je, vse javno življenje je v našem mestu kaže sedaj povsem drugačno sliko, nego je bila ona pred to vojno. Izginili so razni sumljivi znaki, nič več ni tistih občasnih manifestacij in demonstracij, in tudi ni več pojavov tistega strupenega sovražstva proti neitalijanskemu delu prebivalstva. V tem pogledu so prišli res bolj časi za naše mesto: zavladal je duh tolerance in znošljivosti. Noben Tržčan se n. pr. ne čuti več neprijetno zadetega, če vidi tudi slovenske razglase po tržaških zidovih, ali slovenske opomine na naših tržiščih. Sedaj se vidi, da se mesto ne podira radi tega in da tudi italijanstvu Italijanov ne grozi od tega nobena nevarnost. Nikakor pa ne moremo popolnoma prirediti njim, ki menijo, da se je v mišljenju pravega avtohtonega prebivalstva izvršila toli naglašena evolucija, da so šele vsled vojne postali iz Savja Pavli, da bi bila šele vojna vzbudila v njih zopet čut pripadnosti k naši državi in zavest, da jim je le v zvezi z obdonavsko monarhijo zalajmomo blagostanje in ugodno življenje. Ne, temu ni tako. Že za navadno življenje velja resnica, da moremo stvari prav presojati in ocenjevati le tedaj, če izpoznavamo vzroke. Se veliko bolj velja to za dogodke politične naravi. In temu dosledno je onim, ki jim je poverjena javna uprava, posebno potrebno, da izpoznavajo vzroke in pogoje dogodkov in razpoloženjem med prebivalstvom; v konkretnem slučaju torej — evoluciji, izpremembi slike, ki jo danes kaže javno življenje v našem mestu. Ni dovolj, da je zdravnik izpoznal boleznijo, marveč mora — ako hoče uspešno zdraviti — zasledovati vzroke bolezni. Te poslednje mora odstraniti, ako naj bo ozdravljenje popolno in trajno.

Je to nekaka optična prevara, ako si domnevamo, da je sedanje korektno vedenje tržaškega prebivalstva znak evolucije, izpremembe v mišljenju in razpoloženju.

Ne! To prebivalstvo je bilo v svojem jedru, v svoji duši, vedno dobro in vedno patriotično, kar je na naravost sijajen in premagljiv način pokazalo povodom targične smrti blagopokojne cesarice Elizabete!

Ljudstvo je vzkipevalo v naravnost divjem ogorčenju — o čemer so pričali burni pojavi po mestnih ulicah — brez o-

metne mize kake imenitne gospe, pa naj bi bila bogata še tako.

In potem je, ako človek hoče uporabljati denar, neobhodno potrebna svoboda, za mislijo o tatvini pa jej je vedno ostajala temna slika sodišča in ječe.

Justina je premišljevala.

Premišljevala je dolgo, dokler ni našla prave.

Ta njena misel je bila izborna, dasiravno čisto preprosta. Sicer je pa znano, da so splošno najpreprostejši misli najboljše.

Njena gospa je imela soproga. Ta soproga, general in eden najpriznanejših junakov afrikanke armade, ni bil nikakor ljubosumen. Gotovo pa bi bil usmrtil svojo soprogo, če bi ne bil samo sumil o nezvestosti svoje žene, temveč bi dobil tudi dokaze za to.

Poleg svojega soproga je imela ta gospa iz velikega sveta tudi še ljubimca ... To je navadno tako in v redu.

Z ono navadno nespametjo, ki pa nikakor ni bila v redu, je gospa dopisovala svojemu ljubimcu.

Znano pa je, kar ni nič čudnega, da so se ljubavna pisma, odkar je izumljen papir, ali celo odkar so se pisala na papirus, izgubljala prav rada, ali pa so bila

zira na to, da je bila morilčeva roka italijanska!

Kje je torej vzrok, ali vir izpremembi slike? Ne v izpremembi domačega, resnično tržaškega prebivalstva, marveč v dejstvu, da so radi vojne izginili iz našega javnega življenja elementi, ki so toliko kvarili, zavajali, mamili in zastupljali domače prebivalstvo! Res je sicer, da so ti elementi dobivali glavno zaslonbo in pothu od krogov, ki so pripadali tržaštvu. Toda to so bile pač le izjeme — kakor ga ni pravila na svetu, ki bi bilo brez izjeme! Tujinci, inozemci so bili, ki so kvarili in falzificirali na tržaški sliki. Tu je izvor prejšnje bolezni, v kateri je sedaj, po mnenju gospoda ministrskega predsednika, nastopilo zdravljenje. Ničesar ne moremo torej tako nujno priporočati dunajskim merodavnim krogom, nego to, da imajo ravnokar poudarjano dejstvo vedno pred očmi, da bodo primerno uravnavali svojo bodočo primorsko politiko! Vzrok smo označili. Bodoča vladna politika naj mu zapre vrata za vedno. — Ali, da se prav razumemo. Ne mislimo tu, da se tolikim in tolikim tisočim fizičnih oseb zapre dohod do nas, marveč tudi tistim vplivom in ozirom, ki so šele tem elementom dajali veljavo in moč pri nas, med nami in nad nami!!!

Potem ostane prebivalstvo, kar je danes, kar je bilo vedno skozi pet stoletij. Pošteno, delavno, zvesto. In za nobenega ministrskega predsednika ne bo več do z d e v n e g a povoda za veselje na izpremembi v mišljenju in čustvovanju prebivalstva.

Še enkrat Doberdob ali Doberdó?

Marsikdo si bo mislil, naj že vendar nehamo s tem Doberdobom. Jaz, ki sem doslej molčal, bi bil tudi zanaprej, da me ni apostrofiral vednoštovan gospod dopisnik iz Komna v „Edinosti“ od srede.

Odzovem se pozivu le kot Doberdobec in ne kot pisatelj ali filolog, kar sicer nisem bil nikoli. Po mojem skromnem mnenju ne morejo imeti besede v tej polemiki ne pisatelji ne filologi, sploh nihče drug, kot ljudstvo samo. Vprašali bi bili prvega Doberdobca na potu in ta bi bil povedal, da se kliče vas Doberdob in da v njej prebivajo Doberdobi (in ne Doberdouci ali Doberdolci, kakor je hotel neki filolog razlagati v „Slovencu“).

Vas leži na višini, oziroma pobočju planote, ki jo deli na vzhodu od opajske (Opateselo) planote pčilo uro dolga dolinica, v kateri je raztreseno nekaj skupin hiš, vsaka s svojim imenom, a vse skupaj nosečih ime Dol, kjer žive Doljani in spadajo pod občino Opateselo. Po tem Dolu (ital. Vallone) vodi od Devetakov krajska vozna pot preko Jamelj (mimo doberdob-ke jezera) v Štivan.

Razlaga gospoda komenskega dopisnika je sicer čisto pravilna. V Doberdolu so nekakaj rasti dobri dobi ali hrasti, to je veliki hrastovi gozdovi, a ne samo po Doberdolu, ampak po celim spodnjem Krasu. To dejstvo živi deloma v starih listinah, a še bolj v ustnem ljudskem sporočilu. Stari ljudje so mi že kot otroku pravili o teh dobih; beseda dob je bila namreč pri starih istovetna z besedo hrast. Slednja se je bolj uveljavila z vpejavo ljudskih sol. (Kakor se je n. pr. zgodilo s slovenskimi imeni mesecev; stari ljudje so se vsi znali za slovenska imena, a od mladih jih ne zna nobeden več.) Gozdov po Krasu sploh in Doberdolu še posebej pa niso opustili samo Benečani, ampak tudi drugi, ki so prišli za njimi, nazadnje devinski gospodje, ki so bili gospodarji nad spodnjim Krasom.

Sicer na pustimo zgodovino in filologijo; čisto slovenska, na braniku spodnjega Krasa stoječa vas je Doberdob, in če so že italijanska usta odjedla končni soglasnik, se ne izpreminja s tem prav nič na stvari. Saj nam je znano, da italijanski jezik ne ljubi končnih soglasnikov, in da Italijani, če govorijo še kak drug jezik, posebno slovenski, kaj radi jedo končne soglasnike. Svojo hišnico, Italijanko, ki mi nosi vsako jutro „Edinost“, sem komaj pripravil do tega, da mi nosi vsaj »Edinos«, prej pa mi je kar oba soglasnika požirala, a sedaj sva se pa zmenila za enega. Torej ime se je potvrdilo in sedaj gre za to, da se zopet vzpostavi pristno slovensko ime za pristno slovensko vas.

Cemu tajiti, da vlada v deželi ozlovoljenje? Cemu tajiti, da položaj ni tak, kakršnega sta pričakovala pred izbruhom vojne Salandra in huijska časopisje.

Italijanski parlament je torej sklican in vsa javnost pričakuje z veliko napetostjo njegove otvoritve. Salandra, Sonnino in Cadorna bodo morali podati račune o

ukradena ter so jih v tem slučaju potem čitali popolnoma drugi ljudje, ne pa oni, na katere so bila naslovljena.

To absolutno neizpremenljivo pravilo potrja, vsaj kolikor je znano nam, dejstvo, da ni nobene izjeme.

Justina je tem bolj vedela za ljubimkovanje svoje gospe, ker jej je le-ta popolnoma zaupala.

Vedela je natančno, kam sta gospa in njen ljubimec skrivala skrivnostna pisma svojega tajnega dopisovanja.

Dobro je, če pripomnimo, da je bil ljubimec eden generalovih tovarišev in najintimnejših domačih prijateljev.

Nekega lepega dne si je Justina prilastila ljubimčevu pisemce.

Odprla je pismo in je prečitala.

Pismo ni bilo dovolj kompromitirajoče za njene namene in ni mogla pričakovati od njega onih koristi, ki jih je pričakovala.

Zato je pismo zopet spretno zapечатila in je položila tjakaj, kjer je je vzela.

Drugo pisemce je bilo enako.

Tretje pa je bilo že nekoliko razločnejše, da je bilo pripravno za njene namene.

To pismo ni prispelo na svoj naslov, kakor si je pač lahko misliti. Justina je še shranila na varnem kraju in je seveda prej še prepisala.

toliko bolj smemo pričakovati od političnih oblasti početek nove dobe — dobe narodne pravičnosti, in če tudi pričnemo s tržaškim poučnim napisom, nič ne de, samo da je led prebit.

Jaz sem gotov, da bo gospod cesarski komisar, ki v imenu avstrijske misli prekršuje tržaške ulice, ki je hotel na čast iste misli imenovati tržaško ulico z imenom za avstrijsko orožje najslavnejše slovenske vasi, da bo sedaj, ko se je po nastali časnikiški polemiki prepračil o pravičnosti imena, nehote nameravano krivico za avstrijsko misel po barakah trpečim Doberdobcem brez drugega in rad popravil in dal nele cesarju, kar je cesarjevega, ampak tudi ljudstvu, kar je njegovega.

Trst, dne 26. novembra 1915.

Dr. Josip Feriolla.

Otvoritev Italijanskega parlamenta

Po večmesečnem odmoru se te dni zopet snide italijanski parlament, prvikat po izbruhu nesrečne izdajske vojne z našo monarhijo, ki stane Italijo po zanesljivih podatkih že nad pol milijona žrtev. Seveda ne sme nihče misliti, da se sestane italijanska zbornica radi tega, ker morda vlada in kralj komaj pričakuje, da slišita mnenje in nazore sumljivega parlamenta. Dosedanji vojni dogodki in še posebno nesrečni izid enomesečne, sicer še vedno trajajoče bitke ob Soči, so tako zelo slab omen za Salandra in Sonnino, da bi gotovo najraje vladala do konca vojne brez parlamenta, brez vsake zakonite kritike. Toda stvari se pač niso razvijale ravno tako, kakor so kaki pričakovali, ko je stari Garibaldi patetično in samozvestno sporočil italijanski javnosti, da bo nastop Italije v vojni zdrobil Avstrijo na kose in naglo pospešil sklenitev miru, ki naj bi seveda popolnoma nasitil nacionalne aspiracije Italije. Toda Trident, Trst in Istra, Dalmacija in Albanija so še dandanes samo sanje, samo vizije za neodrešeno samogoltnost Italijanov. Niti ena izmed vseh teh sanj, o katerih se je govorilo pred izbruhom vojne z Avstrijo že kakor o dejstvih, se ni izpolnila. Vsi trezno misleči politiki v Italiji bi po brdkih razočaranjih vojne morali priti sedaj do prepričanja, da je bila vojna napoved Avstriji, bivši zaveznici, dne 23. maja, v najmlajšem slučaju težka, usodepolna zmotila. In to ne morda samo zmotila za Italijo, ampak morda še bolj za entento. Vojna napoved Italije je namreč na mah spravila na dnevni red celo vrsto gigantskih problemov, med njimi balkanske, ki so bili že od nekdanj najkočljivejši, za Italijo specialno pa problem bodočega obstoja Italije kot velesile in sredozemske vlasti.

To je moral uvideti sedaj tudi že Salandra in z njim vred Sonnino in vsi privrženci vlade. Jasno je, da ministrstvo vedno težje prenaša težko breme velike odgovornosti napram narodu in zato ni čisto nič čudnega, ako si poskuša sedaj kabinet deliti težo bremena s parlamentom, pa naj si bo ta še tako nezaželen. Seveda pa se moti vsakdo, kdor misli, da je žalibog merodajno časopisje istega mnenja kakor Salandrin kabinet. Časopisje je v veliki večini proti seziji zbornice in zahteva celo vojno napoved Nemčiji. Sonninov organ, „Giornale d'Italia“, trdi celo, da je zbornica sploh nepotrebna. Vojno časopisje noče absolutno nič slišati o zbornici in to radi tega, ker ji ne zaupata — poslanika Francije in Anglije. Toda Salandra je kljub temu sklical parlament, ker stoji pod vtisom vedno večje nezadovoljnosti med narodom, ki je ne more zatreti noben terror. Vročekrvni narodi, kakor je posebno italijanski, nimajo one potrpežljivosti, kakor trezni severni narodi.

Cemu tajiti, da vlada v deželi ozlovoljenje? Cemu tajiti, da položaj ni tak, kakršnega sta pričakovala pred izbruhom vojne Salandra in huijska časopisje.

Italijanski parlament je torej sklican in vsa javnost pričakuje z veliko napetostjo njegove otvoritve. Salandra, Sonnino in Cadorna bodo morali podati račune o

ukradena ter so jih v tem slučaju potem čitali popolnoma drugi ljudje, ne pa oni, na katere so bila naslovljena.

To absolutno neizpremenljivo pravilo potrja, vsaj kolikor je znano nam, dejstvo, da ni nobene izjeme.

Justina je tem bolj vedela za ljubimkovanje svoje gospe, ker jej je le-ta popolnoma zaupala.

Vedela je natančno, kam sta gospa in njen ljubimec skrivala skrivnostna pisma svojega tajnega dopisovanja.

Dobro je, če pripomnimo, da je bil ljubimec eden generalovih tovarišev in najintimnejših domačih prijateljev.

Nekega lepega dne si je Justina prilastila ljubimčevu pisemce.

Odprla je pismo in je prečitala.

Pismo ni bilo dovolj kompromitirajoče za njene namene in ni mogla pričakovati od njega onih koristi, ki jih je pričakovala.

Zato je pismo zopet spretno zapечатila in je položila tjakaj, kjer je je vzela.

Drugo pisemce je bilo enako.

Tretje pa je bilo že nekoliko razločnejše, da je bilo pripravno za njene namene.

To pismo ni prispelo na svoj naslov, kakor si je pač lahko misliti. Justina je še shranila na varnem kraju in je seveda prej še prepisala.

uspehi njihove vojne politike, ki se jasno izražajo v razpoloženju naroda. Se-li morda izrazi to razpoloženje tudi v parlamentu? To je vsekakor veliko vprašanje. Gospode pač nekaj močno tare v srcu, vendar pa se najbrž nihče tega ne bo upal zaupati niti svojem najbližjemu tovarišu. To je v sedanjem času in v sedanjih razmerah končno tudi razumljivo, kajti nihče ne bo pač hotel sprejeti očitka, da je slab Italijan, da ni patrijot. Suggestija mas je pač taka, da se gotovo niti poslanec ne bo upal govoriti javno proti vojni. Vsakdo ve, da bi bil v zbornici prepit in na ulici linčar, čeprav tudi mase same niso zadovoljne z vojnimi bremenami.

Tako bodo gotovo kljub protestom socializmov tudi sedaj triumfirale v italijanskem parlamentu same heroične geste in lepe, a puhle fraze, dokler ne bodo sadovi spoznanja popolnoma dozoreli.

Aprovizacijske stvari.

Nove krušne izkaznice.

Izkaznice za kruh in moko za 9. 10. 11. in 12. teden se začno izdajati dne 29. novembra. Ibi bo po nje na sedeže krušnih komisij v uradnih urah proti povrnitvi odrezkov izkaznic 7. tedna (rdeče barve.) Posebna legitimacija ni predpisana, pač pa imajo komisije pravico, da v dvomljivih slučajih zahtevajo, naj se stranka legitimira.

Domuče vesti.

C. kr. namestnik ekscelencija dr. Alired baron Fries-Skene in njegova soproga baronica Lucy Fries-Skene posetita slavnostno prireditev v proslavo 67letnice vladanja Nj. Velikanstva cesarja Frana Josipa, katero priredi ženska podružnica CMD v sredo, 1. decembra, ob 5 popoldne v našem Narodnem domu. Prav tako se udeležita te prireditve tudi tržaški škof, mnsgr. dr. Andrej Kalin in tržaški mestni poveljnik, c. in kr. generalmajor pl. Wasserthal.

Namestnik v Gorici. Korespondenčni urad poroča iz Gorice 27. t. m.: Včeraj dopoldne je namestnik baron Fries-Skene prispel semkaj. Namestnik je v spremstvu okrajnega glavarja bar. Bauma šel po mestu in se je mogel sam osebno prepričati o škodi, ki jo je povzročilo sovražno bombardiranje.

† Anton Turk, rezerv. praporščak in učitelj D. C. M., je padel junaka smrti na doberdobski planoti, zadet od šrapnela, malo sekund potem, ko je oddal dve dopisnici svojemu prijatelju, da ju odda na pošto v Trstu. Ena dopisnica je bila naslovljena na sestro pokojnika, druga pa na Ciril-Metodovo družbo s sledečo vsebino:

Draga mi D. C. M.!

»Oglasil se vam nisem že nad 4 mesece, pa ne mislite, da sem pozabil na svoje stare dobrotnike in predstojnike! Javim vam tem potomi, da sem še vedno. Šil, go-di se mi dobro. Udeležil sem se obeh bitk na doberdobski planoti; sedaj se ravno nahajam v tretji, najgroznejši, kar si jih more človek predstavljati. Srečo imam čez mero! Italijanske granate so nam razbile doli — a ušel sem jim dosedaj. Raz 2 meseca sem bil v Gorici v naši šoli. Vse v redu, čuva jo stražnik. — Blagovolite mi sporočiti novi naslov g. Bega. V kratkem se kaj, do takrat pa vsem gg. odbornikom pozdravi!»

Pokojnik je bil družbin učitelj in je služboval v Ciril Metodovi šoli na Blanci v Gorici. Ves svoj čas je uporabljal v to, da je na čim bolj način koristil s svojim delovanjem narodu v šoli in zunaj, ter tako izkazal svojo gorko ljubezen in hvalnost do D. C. M., ki mu je bila najdražje na svetu. Povsodi, kjer se je šlo za narodno delovanje, smo gotovo srečali tudi našega pok. Antona, ki je s svojo marljivostjo in vztrajnostjo vzpodbujal k nadaljnjemu kremenitemu delovanju. V šoli je bil dober in vreden šolnik, družbi pa zvest prijatelj. Zadnje čase se je posebej trudil, da bi tudi v Gorici s domačimi igralci odprli vsaj v presledkih Talijani hram in tako tudi na tem polju nudili nekaj svojemu narodu. Dragi Anton! Bil si v resnici prava duša narodnega delavca, zaveden in zvest svojemu narodu in prijateljem, ki te danes pogrešajo in ti kličejo: »Mirno spavaj v domači zemlji, ki si jo tako gorko ljubil!« Tvojem delovanju pa bodi ohranjen večen spomin.

(Ta dopis je pomotoma zaostal.)

Z. K.

Meščani! Gospodinj! Dogodilo so se stvari, da prodajajo nekatere mlekarice le onim, ki jim odstopajo eden ali več odrezkov v krušnih izkaznicah. Podpisani o bor obsoja tako postopanje in javno zahteva, da se krivici ostri kaznujejo. Vrh tega se opozarja občinstvo, naj nikakor ne odstopa drugim odrezkov izkaznic za kruh in moko; prodajalci kruha in moke smejo prodajati omnjena živila le proti izkaznici. Vse pritožbe, ki bi došle pri omenjenim mlekaricam, se vložijo direktno c. kr. državnemu pravdniku; vsi prestopki, tiče se izkaznic za kruh in moko, se bodo naznanjali tukajšnjemu magistratu, centralni krušni komisiji in aprovizacijski komisiji. Take pritožbe sprejema podpisani odbor vsak dan od 6 do 7.

zvečer v sedežu centralne krušne komisije, piazza del Teatro št. 1. — Odbor za varstvo konsumentov.

Najna prošnja. Iz prebivalstva občine Materijske nam prihajajo britke tožbe z ozirom na sedanjo uredbo izdajanja dovoljenj za potovanje v Trst, ki ljudem skoraj onemogočuje, da bi siromašni kmet svoj skromni pridelek pošiljali v Trst. Dovoljenja daja politična oblast v Voloskem, dočim se rečena občina razteza malone do periferije občine tržaške. Ljudje morajo torej delati dolgo pot od ene periferije političnega okraja do druge, kjer ima politična oblast svoj sedež. To zahteva že dva dneva. Če se je pa siromaku zgodilo, da je zamudil uradno uro 2. popoldne — mora čakati naslednjega dne in izgublja celo tri dneve, predno dobi dovoljenje. Potemtakem pa se mu res ne izplača, da bi, recimo, nekoliko kilogramov krompirja vozil v Trst. Kajti, če računamo realne stroške, ki so neizogibni za tako dolgo pot, in pa izgubo časa, mora dati svoje blago blizu zastoj. To je huda kalamiteta za siromaka ljudstvo, ki ob sedanjih silni draginih tako krvavo potrebuje kakšnega novčarja za življenjske potrebnosti, ki jih nima pri hiši.

Je pa to tudi na škodo aprovizacije mesta tržaškega, oziroma njega prebivalstva. Vihu tega je tudi še en moment, ki bi se ga moralo uvaževati. Velika večina možkih je pod orožjem, in vlada zato zelo občutljivo pomanjkanje delavnih moči, v sled česar silno trpe gospodarstva itak neimovitega prebivalstva, ako se uvažujejo razna bremena, ki jih ljudstvo prenaša radi vojne s patrijotično požrtvovalnostjo in v trdni nadi, da mu za to po vojni vsi v to poklicani faktorji pojdejo na roko, da bo moglo celi tate, ki mu jih sekajo sedanjí težki časi. Oblasti same priporočajo najskrajnejšo ekonomijo z deavnimi močmi, kolikor jih je še na razpolago. S tem priporočanjem pa nikakor ni v soglasju gori označena uredba, ki naravnost sili v velike izgube časa, torej v tratenje delavnih moči. Prebivalstvo se obrača torej do pristojnih činitelej, pred vsem pa do njegove ekscelencije gosp. namestnika z najnujnejšo prošnjo, da bi potrebno ukrenile za primerno izpremembo načina izdajanja imenovanih dovoljenj ljudstvu v občini Materijski. Uverjeni naj bodo, da jim bo ljudstvo iz srca hvaležno.

Kako je to? Prejeli smo: Par korakov oddaljen od Trsta se nahaja nekdanje gnezdice irendatarske družbe — Milje. No tudi danes se ni tu vse tako, kakor bi moralo biti, še se ohranjajo izvestni sledovi nekdanjih razmer. Se zavzemljejo do neke mere položaj — gospodov, za katerimi so drugi nekoliko v ozadju. Ti gospodje v Miljah čitajo n. pr. že ob 9 uri zjutraj svoje časnice. Ivo, tudi mi jih čitamo ob tej uri, toda — od prejšnjega dne. Ponedeljkovo izdanje »Edinosti« pa dobivamo navadno še le v sredo. Pi-li si smo radi tega že dotičnemu postnemu uradniku, toda brez uspeha. Zato prihajamo v javnost s to svojo pritožbo. (Naša ekspedicijska pošilja redno list, kar more, ker je že zgodaj zjutraj dotiskan. Kam da naj se obrnete? — nas vprašujete. Mi vam res že ne vemo svetovati. Saj smo se mi sami tudi že »obračali«, ali neprilichnosti trajajo le dalje. Poskusite pri c. k. ravnateljstvu pošte in brzojava, sedaj v Ljubljani. Prip. ured.)

Vojaški dan v Trstu. Opozorjamo, da se bo danes, v nedeljo, popoldne vršilo v kinematografu »Ideal« zborovanje, h kateremu se nujno vajo vse osebe, ki bodo na vojaški dan zaposlene s prodajo cvetic. Tega zborovanja, na katerem dobe dame pojasnila za pr. daj cvetic, se udeležijo tudi dame tukašnje vojnopreskrbnega odbora. — V prid vojaškemu dnevu so nadalje darovali: brat. Frennez nasledniki K 25—, Božidar pl. Manussi K 50— in Jadransko pristanišsko stavbno podjetje K 100— Okusne u-metne cvetke lastnega izdelka so dali na razpolago: gca. Antonijeta Pasutti, gospa Ana Ventura in Anton Daniele. Denarne darove sprejema tukajšnja podružnica Kreditnega zavoda. — Proti morebitnim očitkom se zavarujemo z izjavo, da vkljub tozadevni trditvi v odboru nismo bili vabljani na ta sestanek.

V proslavo 67letnice vladanja Njega Velikanstva cesarja Fr. Josipa I. priredi ženska podružnica »Družbe sv. Cirila in Metod« v Trstu, v sredo, 1. decembra 1915, v vel. dvorani »Nar. doma« v Trstu slavnostno prireditev na korist jugozapadni armadi. — Spored: 1. Slava cesarju Francu Josipu I. živa slika. 2. Slovenske narodne pesmi, dvogl. zbori. 3. Hrvatske narodne pesmi, zbori s spremljevanjem klavirja in harmonija. 4. Habsburški rod, spevoigra z zbori, deklamacijami in skiptičnimi slikami. — Spored izvajajo učenci Ciril-Metodovih šol v Trstu. Začetek ob 5. popoldne. — Cene: lože K 8; sedeži v dvorani I-V vrste K 1-20, od V-X vrste K 1, od X-XV vrste 80 vin.; sedeži na galeriji 80 vin.; stojišča v pritličju 50 vin.; stojišča na galeriji 30 vin. Za otroke 20 vin. Vstopnice so v preprodaji pri vratarici Nar. d. m. g. Biček-Razbornik. — K obilni udeležbi vabi ženska podružnica Družbe sv. Cirila in Metoda.

Podružnica CMD v Rojanu priredi, kakor je bilo že javljeno, tudi letos običajno

božičnico, spojeno z Miklavževim večerom, in sicer prihodnjo nedeljo, 5. decembra, ob 4 popoldne v prostorih konzumnega društva v Rojanu. Starši so naprošeni, da prinesejo darila, namenjena svojim malčkom, pravočasno v navedene prostore.

Miklavžev večer. Svetoivanska podružnica CMD priredi slovenskim otrokom svoj »Miklavžev večer«, ki bo v spodnji dvorani Nar. doma istotam. Človek živi v vedni skrbi, zato si komaj želi kaj razvedrilnega, da pozabi vsaj par uric na vse to gorje! Zato upamo, da se cenjeno občinstvo udeleži v velikem številu te nedolžne prireditve. Začetek ob 4 popoldne. Darovi naj se pošljejo edinole v otroški vrtec, ker se za druge ne odgovarja.

Z bojišča, vojna pošta št. 614, pošiljajo sledeči Tržačani in okoličani najprišrednejše pozdrave: Josip Mahnič, Josip Vodičar, Benedikt Benedič, Anton Rožek, Ivan Sancin Ivan Kocjančič, Mihael Zobec.

Predavanje na Vrdelci pri Trstu. Svetoivanski kapelan bo imel ob nedeljah ob 4 popoldne predavanje o vzgoji naših otrok, s posebnim ozirom na sedanje čase, ko se je disciplina vsled odsotnosti očetov zelo zrahljala. Predavanja, ki se prično v nedeljo, 28. listopada, se bodo vršila v sobani otroškega vrtca. Vstopnina 10 vin. za osebo gre za božičnico tega vrtca. Priporočljivo predvsem materam in šoli odraščil mladencam na Vrdelci.

Za naše vrle vojaške je priredila c. kr. pripravnica za srednje šole v Trstu skupno z učenci zbirko darov, ki obseja že več tisoč raznih predmetov in se pošlje našim vrlim bojevnikom na južno bojišče. K tej zbirki ste izdatno prispevali tudi trdki C. Clessich in Jos. Gorenjec in drug, katerima bodi izrečena tem potom najiskrenejša zahvala.

ČEŠKO - BUDJEVIŠKA RESTAVRACIJA (Bosákova) uzborna češka gostilna v Trstu se nahaja v ulici delle Poste št. 14, vhod v ulici Giorgio Galatti, zraven glavne pošte. Slovenska postrežba in slovenski jedilni listi.

MALI OGLASI.

V škodnju se proda ob glavni cesti hiša, pri-pravna za vsako obrt. — Izredna prilika. Pojava v hiši št. 1099, Škodenj. 594

Dijak za podučevanje dekca 1. nemške gimnazije se išče. Ponudbe pošl. »Dijak 19. 5. na Ins. odd. Edinosti. 590

Štokova trgovina na vogalu ulice Torrente in Molino piccolo št. 19 prodaja cigarete papirke »Abadie« po K 6.30, »Excelsior« po K 2.75, »Ninfa« po K 2, »Geisha« po K 2 skatljaj. 70-

Razglednice: tržaške po K 2.80, vojne po K 4 sto komatov. 700

Vojne dopisnice »Feldpost« po K 2.40—3 tisoč komatov. 700

Svinčniki fini kopirni »Mephisto« po K 1.80 ducat, IL vrste po K 1 ducat. 700

Pisemski papir fin črtan po 100 kuvert in 100 listov v škatljaj po K 1.60, nečrtan po K 1.50. 700

Mape 10 kuvert in 10 listov po 17 vin inaprej. 700

M. Gal se je preselil v ulico S. Sebastiano št. 2. Specialiteta gumijevih in higijskih predmetov. Ceniki zastoj. 587

Žepne vojaške električne svetilke, baterije vedno sveže. Gramofoni, plošče, naočnike. Po-pravo po zmernih cenah. — »Helvetia«, Barriera št. 19. 593

Velika zaloga papirja za ovitke, papirnatih vre-dic lastne tovarne. Valčki raznih barv in velikosti cene zmerne. — Gastone Dollinar Trst, Via dei Gelsi 16. 434

Namizna jabolka fine vrste razpoložljiva sadna razpoložljiva Fr. Cerar v Štob pošta Domžale (Kranjsko) iz kolodvora Domžale. — 1 0 kg po 20—40 K po kakov. sti in povzetju. — P št. koli K 2.60. Lep krompir po nizki ceni. 454

Mobilirana soba se odda (K 24) posteni gospo-dični. Ul. Commerciale 9, III. nad levo. 517

Ivan Kržmančič ulica Caserma 8 prodaja: sa a K 2.40—2.8, cipri K 2.40 2.80, c ena marala K 2.40. Amaro Istria K 2.40, pelikovec 2.40, topionovec avradon K 2.40, topionovec fini K 3, silivoc K 3, brinovec K 2.60, konjak K 3 liter, refosk v steklenicah K 2, moškat v steklenicah K 1.80. 502

Priporočljive trdke. večletni vodja trgovine Kar. ud. Mulej naznanja cenj. »b-činstvu, da je odprl svojo lastno trgovino jestvin n kolonijalnega blaga v ul. Campanile 13 ter se tople prip roča za obilen obisk. Cene zmerne. — P strežba točna. 2206

Ivan Bidovec Trst, via Torrente 30, I. n. Damska krojačnica. — Izdeluje vsakovrstne obleke po angleškem in francoskem kroju, plesne obleke, obleke za poroke, bluze za gledališče itd. Cene zmerne. 337

Stara grška žganjarna odlikovana z zlato kolajno v Trstu, Via Cavana 5. Bogat izbor likerjev; grški in francoski konjak, kranjski brinjovec, kranjski silivoc in briski trionovec in rum. Cene nizke. Izber grenčice. — Slaščice in prepečenci. Grški mastici iz Šija. — Filijalka na vogalu ul. del Teatro in ulice dell' Orologio. — Se priporoča Andrej Antonopulo. 436

Fotografični atelje Daguerre

Trst, Corso št. 39
Fine razglednice na platinu od K 3 naprej. Silkanje tudi z elek. razsvetljavo.

Velika skladišča

zgotovljenih oblek za moške, ženske in dečke

„Alle Grandi Fabbriche“

Ulica Barriera vecchia št. 10 in 15,

Ker smo se preskrbeli pravočasno z raznim blagom, prodajamo še vedno po zmernih cenah. Posebnost: ranglan za moške in dečke, majhni paletoti, površniki in obleke za dečke in deklice.

Ivan Krže

Trst, Piazza S. Giovanni 1

Zaloga kuhinjskih in kletarskih potrebščin od lesa in plečnin, škafov vrent, žarov in kad, sedčkov, lopat, rošet, sit in bakrovrstnih koker, keršev in metel ter mnogo drugih v to stroko.

Priporoča

sveto trgovino s kuhinjsko posodo vsake vrste bodi od porcelana, zamije emale, kositarja ali oinka, nadalje posamestorie, kletke itd. Za gostilničarje pipe, kroglje, sesalje in stekleno posodo za vino,

Baker, med

in druge kovine

ter železnine kupuje po najvišjih cenah

M. Scabar

Trst, ul. del Toro 4.

NOVO POGREBNO PODJETJE - TRST

CORSO 47 (pri trgu della Legna) Telefon 10-02).

Prevoz mrtlič v tu- in inozemstvo. Vrši vsakovrstne pogrebe z najnovejšo moderno upravo. Zaloga vseh mrtličkih predmetov. - Nočna inšpekcija v lastnih prostorih zaloga, ulica Tesa št. 31. Telefon 14-02.

Zastopstva s prodajo mrtličkih predmetov: Na Opčinah, v Nabrežini pri Orehu (Neghere.) - Točna postrežba. Cene zmerne.

Podjetnik in upravitelj H. STIBIEL.

Izvršuje vsa pisma naročila točno in rapidno

KNJIGARNA J. ŠTOKA PAPIRNICARNA

v Trstu ulica Molino piccolo 19 (tik kavarne Nuova York)

ima v zalogi slovenske in tujezične, leposlovne, strokovne, znanstvene in šolske knjige, vsakovrstne slovnice in besednjake najrazličnejših jezikov. — Ima v veliki izbori zemljevide vseh bojišč, veliko zalogo razglednic: tržaške po 3 K, pokrajinske po 3 K, vojne po 4 K sto komatov. Velika izbira: reproducijskih razglednic najslavnejših umetnikov; vseh vrst pisemskega papirja v mapih in kasetah od priprostega do najfinjšega, najrazličnejše noteze, trgovske knjige, svinčnike, peresa itd. ter pisar. in šolske potrebščine. Prodaja elektr. svetilke, baterije, vsakovrstne igralne karte: sigaretni papirček »Excelsior« po K 2.75, »Abadie« po K 6.30 škatljaj. Priskrbuje najrazličnejša tiskarska dela, uradne, pisar., trgov.; tiskovine, vizitke, kuverte s firmo, cenike, napise itd. Sprejema inserate, zahvale, osmrtnice itd. Izvršuje vsakovrstne okvirje za slike in fotografije, štampilje in vezanje knjig.

Se najlepše priporoča vsem pisarnam in uradam v mestu in na deželi

J. ŠTOKA

knjigarna in papirnica Trst, ul. Molino piccolo 19.

Izvršuje vsa pisma naročila točno in rapidno

Podružnica ljubljanske kreditne banke

v Trstu, ulica Caserma št. 11

:: je pričela v Trstu zopet poslovati. ::

Izvršuje vse bančne posle.

Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje

po 4%

Priporoča srečke V. avstrijske razredne loterije

katerih zrebanje se vrši za 1. razred 14. in 16. decembra t. l.

Uradne ure od 9 dopoldne do 1 popoldne.

SIROLIN "Roche"

Prsne bolezni, oslovski kašelj, naduha, influenca

Kdo naj jemlje Sirolin?

1. Vsak, ki trpi na frejnem kašlju. Ležje je obvarovati se boleznin, nego pozdraviti.
2. Osebe s kroničnim kašlom bronhijev, ki s Sirolinom ozdravijo.
3. Vadušljivi, katerim Sirolin znatno olajša naduha.
4. Skrofuzni otroci, pri katerih učinkuje Sirolin z ugodnim vspedom na splošni počutje.

Obletnica smrti dr. Andreja Sosiča
 Povodom obletnice smrti nepozabnega na južnovzhodnem bojišču padlega dr. Andreja Sosiča, se bo darovala vs. maša dne 30. t. ob 9. uri predpoldne v cerkvi na Opčinah.

Redni zdravstveno poročilo. Od 20. do 27. t. m. je bilo v občini triaški 17 slučajev davice, 6 slučajev legarja in 1 slučaj škrtalca. Umrla so 3 osebe na davici, 3 pa na legarju.

Časopisje in vojna. Pariška »Bataille« piše: Časopisje je mnogo izgubilo na svojem vplivu, posebno, odkar je vojna. V sponah cenzure daje prednost le talentu, ki zna pisati, ne da bi kaj povedal, a to se ne more smatrati kot izraz splošne inteligence. Izgubilo je svoj vpliv, ker nikdo ne pričakuje od njega resnice. Navskrižje med pisano in govornico besedo ni bilo še nikdar tako očitno. Novinar v tisku in v ustnem razgovoru ni več isti človek. To je težka nesreča za vse, ki jim je njihov talent v — prepičanju.

»Šivati se pa res ne pustim!« Tako je vzkliknil večerj popoldne na zdravniški postaji 24-letni težak Erminij Galopin, ko mu je hotel zdravnik zašiti rane, ki jih je imel na levem licu in zgornji ustnici in nad levim očesom. Nikakor ni pustil, da bi mu zdravnik zašil rane, temveč je prosil, naj mu jih samo obveže, kar je zdravnik seveda storil. Med tem je pa Galopin povedal, da ga je neki »prijatelj« ranil, in sicer zato, ker je on, Galopin, prepovedal svoji ženi obvežati s prijateljevo ženo. »Prijatelj« ga je zato večerj ustavil na ulici in vnel se je med njima prepir, tekot katerega je bil Galopin porezan.

Ta je pa »iztirjala«. Marija Lužernikova, ki šteje že 72 let, stanuje v ulici dell'Industria št. 10 v svoji lasni hiši, v kateri ima še druga stanovanja, ki jih oddaja v najem. Večera popoldne je šla k enemu svojih najemnikov, ki ji je več časa ni plačal stanarine, da bi vsaj dobila kaj na račun. Pa je reval res dobila. Najemnik in njegov sin sta jo namreč dejanski napadla ter jo ranila po obeh rokah. Lužernikova je morala na zdravniško postajo, da ji je zdravnik izlečil rane, ter ji napisal spravevalo o dobljenih ranah.

Sam sebe je ugriznil. Lucija Štorova, ki stanuje v hiši št. 5 v ulici Galileo Galilei, je večerj popoldne ob polihitih prinesla na zdravniško postajo svojega komaj dveletnega sinka Maksimilijana: mali reveček je doma tekal semtertja, pa je padel in se udaril v bradico ob tla — ugriznil v jezik. Na zdravniški postaji službovali zdravnik mu je podelil primerno pomoč.

Igrala se je z mačko. Ant. Parenzanova, ki stanuje v ulici dell'Farneto št. 13, je večerj popoldne ob polihitih prinesla na zdravniško postajo svojo komaj triletno hčerko Marjetico. Ubogo dete se je namreč doma igrala z mačko. Ta poslednja je sicer nekaj trpela, da se otrok igra z njo. Ko se je na slednjic naveličala, je ubogo Marjetico udarila s tačco po obrazu ter jo precej opraskala okoli desnega očesa. Zdravnik je Marjetici rano desinficiral ter ji prišil nagnano malo obliža.

Nagla smrt. Na policijo je večerj zjutraj prihitel neki človek, prosič, naj bi telefoniral na zdravniško postajo za zdravniško pomoč, češ, da je v II. nadstropju hiše št. 11 v Marije Terezije ulici (prej via Nuova) neki človek, o katerem se niti ne ve, če je še živ, ali je že mrtav. S policije so takoj telefonirali zdravniški postaji in od tu se je takoj podal zdravnik v rečeno hišo. Prišedši tja je pa konstatairal, da je dotični človek, za katerega so ga zvali na pomoč, že mrtav: umrl je bil še ponoči vsled srčne hibe. Pokojnik je bil 56 letni vpokojeni uradnik Ivan Catenaccio.

Na delu. V hiši št. 26 na Kolonjski cesti stanujoči mehanik Rudolf Rapotec se je večerj popoldne na delu z neko pilo precej težko porezal za peto desne roke. Moral je na zdravniško postajo, kjer mu je zdravnik moral najprej ustaviti krvotok, nakar mu je desinficiral rano in povezal roko. Nekoliko časa pač ne bo mogel prijeti za delo.

Mestna zastavljavnica. Jutri v ponedeljek, 29. novembra, od 9. dop. do 3. pop. se bodo prodajali na dražbi dragoceni predmeti serije 135. zastavljene meseca maja 914 na zelene listke, in sicer od št. 244.490 do št. 248.300.

Umrli so:

Prijavljeni dne 27. t. m. na mestnem fizikatu: Geromet Guerrino, 7 mesecev, ul. della Guardia št. 33; Maček Fran, 18 mesecev, okedanj št. 1033; Menon Brunon, polletni mesec, Dobrobojska ulica št. 10. — V mestni bolnišnici dne 27. t. m. Valdemarin Lucija, 64 let; Lusa Josip, 64 let; Bortolazzi Alojzija, 77 let; Mandi Jakob, poldrugo leto.

Darovi.

Za božičnico podružnice CMD v Rožanu so darovali na polno gospojo Pepica Lavrenčičeva: K 10 g. dr. Josip Ferfolja; po 5 K gosp. Jos. J. Rika, župnik, Skopin, Franc, dr. Jan; K 3 Jos. Mislej; po K 2: Alojz Knafelc, Strekelj Fran; po K 1: Pepica Lavrenčičeva, Nabergoj, Pertot Ana, Kusita, Frančiška Förster, Musizza Karl, Kaplan, Josi in Hroščak, Spodan, Antonija Rebula, Ferfolja Lina, Gortan, Kat. Svoboda, Marija Svoboda, M. Bundej, Suber Iz. M. M. R. Bizjak, Stanislav M., po 50 vin.; Ben in Lavrenčiči: po 40 vin.; Gradnik Marija, Gradisar, J. Lovelj; po 30 vin.; Tomšič Anton; gosp. Stančič; 3 pare otr. čevljev. Isk. na hvala! Prosi se nadaljnih darov.

XXXX. izka: darov za okrepčevalnico na Krasu došlih e. k. nam sta prebistredstvu: Edvard Loser 30, po »Lavor-t ra« 30. Skupaj 60 kron. Dostoj izkazanih kron 15.979.92 vin. Celokupna svota kron 19.039.92 vin.

Književnost in umetnost.

»Kraguljčki«. Prejeli smo: Prve dni meseca decembra izide pod tem naslovom v založbi tukajšnje knjigarnice J. Stoka majhna zbirka ličnih pesmic za mladino. Pesmice, ki jih je zložila tržaška pesnica UTVA, so zbrane v lični, elegantni knjižici, ki jo tiska tiskarna Edinost na ličnem pa-irju, z lepimi, razločnimi, modernim tiskom. Toliko po vse-

bin, kakor po zunanji opreml bo knjižica zelo primerno božično darilo za našo mladino, tembolj ko nimamo v tej smeri bogve kake izbire, in ker bo, kakor čujemo, tudi cena knjižice zelo zmerna.

V založniškem oziru bodi omenjeno, da bo ta zbirka pesmic »Kraguljčki« prva lep-slovna knjižica, ki izide v založbi naše tržaške, šele pred nedolгим časom ustanovljene slovenske, dobro uspevalne knjigarnice J. Stoka, kateri želimo, da se najuspešneje povzpe tudi na tem polju.

Iz »Kraguljčkov« objavimo takoj in to tem rajši, ker je od izbruha vojne sem nastopila na slovenskem književnem polju precejšnja stagnacija v novih publikacijah.

Izpred sodišča.

Predrag krompir.

Dne 25. oktobra je pripeljal Jakob Bizjak, iz Kozane št. 15 doma, črez 400 kg krompirja na prodaj in sicer na debelo. K tržnemu komisariju Dancelutiju pa so prišle nekatere prodajalke na drobno in se pritožile, da oni prodajalec krompirja zahteva za 100 kg celo 40 kron. Tržni komisar je poklical Bizjaka v svoj, na trgu se nahajajoči urad, in ga zašilšal potom tolnača, javnega stražnika. Izpovedal je takrat, da bi rad prodal tudi po gorenji ceni, »če bi šlo«, saj človek rad profitira, če le more. Tržni komisar je pa tega »če bi šlo« naznanil kazenskemu sodišču radi pretiravanja cen.

Na razpravi, ki se je vršila večerj pred okrajnim sodnikom in predstojnikom Zaccarijem, je obtoženec odločno zanikal, da bi bil prodajal ali ponujal krompir po 40 kron stot; zahteval da je 20 kron za stot, in po tej ceni ga tudi vsega skupaj prodal. Druge prodajalke da so mu hotele plačati 22 do 28 kron za stot, on pa da ga ni mogel več prodati, ker se je bil že pogodil z drugo prodajalko po 20 kron. Zanikal je tudi, da bi bil potom tolnača priznal tržnemu komisariju, da je zahteval 40 kron za stot. On da je le v šali rekel, da bi ga prodal lahko tudi po 40 kron stot. Tržni nadkomisar pa je izpovedal v smislu svoje ovadbe, dodavši, da bi bil prodajalec krompirja smel prodajati na debelo glasom ministrske naredbe z dne 22. septembra t. l. kvečjemu po 13.20 vinarjev za 100 kg, ker omenjena naredba določa to ceno za Primorsko za mesec oktober in november t. l. Tudi če ga je prodal po 20 kron 100 kg, je cena v smislu gorenje odredbe pretirana.

Sodnik je obsodil obtoženca na teden dni zapora. — Obtoženec je sprejel kazen.

Naloge naših kreditnih zadrug po vojni.

Dr. Anton Božič v »Zadrugi«.

Obramba našega kmečkega stanu.

Kot najvažnejšo nalogo naših kreditnih zadrugov pa smatram stremenje, ohraniti rodno grudo domačemu kmetijskemu stanu. O tej nalogi se je v »Zadrugi« že razpravljalo. V okvirju tega članka hočemo na kratko le ponoviti: Gotovo je, da bo pred in po koncu vojne mnogo kmetij v takem položaju, da bo prodaja izproste roke ali po izvršbi neizogibna. — Spekulacija s kmetijami in razkosanje kmetij je prepredila sicer tudi za čas po vojni znana cesarska odredba od 9. avgusta 1915.

Pa gre za to, da bi ne prišle cele kmetije v roke tujcem. V tem pogledu so drugi narodi deloma že uvedli potrebne korake. Pri nas se bo moralo storiti v tem pogledu morebiti več kakor drugje. Naše delo bo na tem polju mnogo težavnejše, ker ne razpolagamo s tolikimi sredstvi. — To nas ne sme oplašiti. S skupnimi močmi se bo tudi pri nas dalo doseči uspehe. Treba trdne volje in do-

volj požrtvovalnosti. — Pota za dosego cilja so različni. Če v času pred vojno se je od mnogih celo malih kreditnih zadrug (rajsalženovk) nakupovalo tu in tam kmetije, katere so potem ti zavodi brez dobička proti vrnitvi stroškov izročili pridnim in podjetnim članom, ter na ta način rešili kmetije pred razkosanjem in jih spravili v roke domačinom. Isto se bo dalo tudi v času po vojni v mnogih slučajih izvesti. Seveda je treba posebno manjšim zavodom pri tem delu mnogo opreznosti. Zavodi morajo računati s svojimi sredstvi in se ne smejo zaletati v kupčije, ki bi jim onemogočale njihovo glavno delo, dajanje kreditov in izplačevanje zaupnega denarja (vlog). — V večjem obsegu in s sigurnejšim uspehom bi se dalo to vprašanje rešiti od posebnih, v ta namen ustanovljenih in z zadostnimi sredstvi opremljenih zavodov, katerim bi morale prisločiti na pomoč država in javne korporacije na ta način, da ali prevzamejo jamstva za kredite, katere bi v to svrhu ti zavodi najeli, ali pa da jim dajo same dovolj denarnih sredstev na razpolago. — Ali naj se to velevažno in za naš obstoj nad vse pomembno vprašanje reši po enotnem načrtu z enotnim, močnim zavodom ali pa razdeljeno po kronovinah, v katerih prebivamo, o tem naj razmišljajo voditelji naših denarnih zadrugov, ter naj prijavijo svoja mnenja. Čas hiti in konec vojne nas ne sme najti nepripravljenih. — Letargično življenje tja v en dan sedaj ni na mestu, marveč delati je treba za časa, da ne bo potem nepoznano.

Delo za trgovino, obrt in industrijo.

Kar smo do sedaj poudarjali glede kmetijstva, velja v isti meri za našo obrt in industrijo. Tudi v tem pogledu treba že sedaj zbirati sredstva za oživiljenje in okrepljenje trgovine in obrti po vojni.

Mnogokatera obrtna stroka sedaj počiva. Posebno velja to o onih obrtih, ki niso prišli do sodelovanja pri vojni dobavah. Ravno po našem ozemlju so imeli inozemci mnogo obrti in trgovine v svojih rokah. Opozorjam posebno na lesno industrijo in trgovino, v kateri so si italijanski podaniki osvojili tekot zadnjih desetletij premoč. Vlekli so iz naših gozdov ogromne dobičke, mi smo jim pa tlačili. Bili smo njihovi mešetarji in priganjači, glavni dobiček so pa vtaknili v žep ti tujci. Ta tuja podjetja bo spraviti v domače roke. Dobiček iz naše zemlje naj ostane doma. Isto velja glede trgovine s poljskimi pridelki, glede vinske kupčije, glede rudokopov itd. Intenzivno delo v trgovini, obrti in industriji je po vojni bolj potrebno kakor kedaj prej.

Ugovor, da nam primanjkuje denarnih sredstev, ne velja. V naših denarnih zavodih je toliko kapitala, katerega uporabljajo mesto nas tujci, da je že čas, da se spomnimo mi sami na to, kako bi ta kapital v naše namene plodonosno uporabili. — Treba je le podjetnih in v svoji stroki izobraženih ljudi. — Tudi teh gotovo še imamo, samo podpreti jih je treba s sredstvi.

Ne pride mi na misel, da bi hotel zagovarjati brezmejno in drzno spekulativstvo. Po vsaki vojni se je spekulacija nenavadno razvila. Prinesla je navadno veliko nesrečo. Med resno in smotreno podjetnostjo, med povzdigo obrti, trgovine in industrije in med spekulativstvom, ki gleda na velike dobičke v kratkem času, brez truda in na stroške drugih, je velik razloček. Naloga državne oblasti bo, da zastavi ves svoj vpliv in vso svojo moč v ta namen, da se po vojni brezplodna spekulacija ne razvije in da se obvaruje solonost in država sama pred polomom. Naloga nas drugih, ki se brigamo za gospodarski razvoj v naših deželah, pa bodi ta, da porabimo razpoložljiva in odvisna denarna sredstva za okrepljenje in razširjenje našega celokupnega gospodarstva, po-

sebnosti tudi naše trgovine, obrti in industrije. (Konec pride.)

JOSIP STRUCKEL

Trst, vogal ul. Nuova-S. Caterina

Nov prihod volnena blaga za moške, in ženske, zefir, batist in perljiva svila za jopice. — Svilena in okrasni zadnje novosti, velik izbor izgotovljenega perila in na metre, spodnje srajce moderci. Veznine in drobnarije, preproge, zavese, tržž po izjemno nizkih cenah.

PELERINE s kapuco (loden)

ZIMSKE SUKNJE OBLEKE

priporočila prodajalnice

Bohinec & Co

Trst, ulica Ponterosso šte. 8 vogal ulice Nuova št. 13.

FINE OBLEKE PO MERI izdelujejo najboljši krojači. — Postrežba točna.

Dr. HORVATH

TRST, Via Carinla 39

Specijalist za KOŽNE in SPOLNE BOLEZNI, SIBKOŠT in NERVOZNOST, za BOLEZNI v NOGAN in SKLEPIH.

Sprejema od 10 - 1 pop. in 4 - 7 zveče, ob nedeljah od 10 - 1.

IGNAZIO POTOCNIG TRST

ulica Riborgo šte. 28, vogal ul. Beccherie

Velika izbira moških in deških oblek. Črni in modri paletots. Ranglan, Ulster v sivih in rujavih barvah. Suknje s kožuhovine. Velika izbira moških pletenic (maj). Rumene in modre obleke za delavce.

Izbira blaga za moške obleke. Sprejemajo se naročila po meri

FRANJO KNEZIĆ - TRST

Nova in edina slovenska prodajalnica

v ulici Barriera vecchia št. 24

Velika zaloga jesenskega blaga po nizki in poštenji ceni. — Uljudno vam, da se vsakdo prepriča o istinitosti.

FRANJO KNEZIĆ, ul. Barriera vecchia 24.

Veliko skladišče klobukov

dežnikov, bele in pisane srajce, izlaski, platna žepnih robce, moških nogovic itd.

K. Cvenkel Trst Corso 28

Cene zmerne. — Postrežba točna. Narodna trgovina. — Narodna trgovina.

Hranilne vloge
 sprejema od vsakega tudi če ni ud zadruga, in jih obre- 4 1/2 % večje z enako pe do stnje po 4 1/2 % govoru. Trgovcem otrava čekovne račune z dnevnim obrestovanjem.
Rentni davek plačuje zadruga sama.
 Vloga se lahko po eno krono.
 Poslovno-izdatni račun 75.679. TELEFON 16-04.

Trgovsko-obrtna zadruga v Trstu
 registrirana zadruga z neomejenim jamstvom
ulica S. Francesco šte. 2, I. nadst.

Posojila
 daje na osebni kredit in na zastavo proti plačilu po dogovoru.
 Uradne ure: vsak dan od 9 do 12 dopoldne in od 3 do 5 popoldne.
 Priporočila male hranilne škrinice, ki so posebno primerne za družine.

JADRANSKA BANKA
 Trst, Via Cassa di Risparmio šte. 5 (Lastno poslopie)

KUPEJE IN PRODAJA: vrednostne papirje, rente, obligacije, zastavna pis.na, prioritete, delnice, srečke itd. VALUTE IN DEVIZE. PREDUJMI na vrednostne papirje in blago ležeče v javnih skladiščih SAFE - DEPOSITS. PROMESE. Brzojavlj. JADRANSKA.	VLOGE NA KNJIŽICE 4 % od dneva vloge do dneva vrnitve. Rentni davek plačuje banka iz svojega. OBRESTOVANJE VLOG na tekočem in ziro-računu po dogovoru. URADNE URE: od 9 do 12 ¹ / ₂ pop. in od 2 ¹ / ₂ do 5 pop.	FILIJALKE: DUBROVNIK KOTOR LJUBLJANA METKOVIČ OPATIJA SPLIT SIBENIK ZADAR	AKREDITIVI, ČEKI IN KAZNICE NA VSA TU-IN INOZEMSKA TRŽIŠČA. Živahna zveza z AMERIKO. REMBOURSNI KREDITI PRODAJA SREČK RAZREDNE LOFERJE.	ESKOMPTUJE: srečke, devize in papirje. Zavarovanje vsakovrstnih papirjev proti kurzni izgubi, revizija žrebanja srečk itd. brezplačno. STAVBNI KREDITI, REMBOURS-KREDITI Krediti proti dokumentom ukrcanja. BORZNA NAROČILA. INKASO. Telefoni: 1463, 1793 in 2676.
--	--	--	---	---

„Tržaška posojilnica in hranilnica“
 registrirana zadruga z omejenim poročtvom
 TRST - Piazza della Caserma šte. 2, I. nad. - TRST
 (v lastni palači) vhod po glavnih stopnjicah.

POSJOJILA DAJE za vključje 5 1/2 % na menice po 6 % na zastave in amortizacijo za daljšo dobo po dogovoru ESKOMPTUJE TRGOVSKE MENICE.	HRANILNE VLOGE sprejema od vsakega, če tudi ni ud in jih obrestuje po 4 1/2 % Večje stalne vloge in vloga na tek. račun po dogovoru. Rentni davek plačuje zadruga sama. — Vloga se lahko po eno krono. — ODDAJA DOMAČE HRANILNICE (KAMENJE, PISICE).	Poslovno-izdatni račun 16.004. TELEFON št. 552 ima varnostne celice (safe deposits) za shranje vrednostnih listov, dokumentov in raznih drugih vrednot, popolnoma varne proti alarmu in požaru, urejene po najnovejšem načinu, ter jo oddaja strankam in najem po najnižjih cenah. STANJE VLOG MAD 10 MILIJONOV KRON. Uradne ure: od 9 do 12 dopold. in od 3 do 5 popold. Izplačuje se vsak delavski ob uradni urbi
---	--	---